Napsal uživatel MUDr. Zbyněk Mlčoch
Čtvrtek, 08. říjen 2009 (23:00)

Klasickou frázi, že alkohol za volant nepatří, zná každý. Málokdo však má možnost na vlastní kůži a oči vyzkoušet, co tahle hodně nebezpečná droga s reakcemi a chováním řidiče udělá. Než se podíváte na video, na něž je odkaz na konci stránky, nejdříve si přečtěte zajímavý doprovodný text:

Na testovací polygon v Mostě ve dvoučlenné sestavě: já, střízlivý redaktor, spolujezdec, kameraman a autor tohoto textu; a můj mladší kolega coby opilý šofér. Jsme hodně zvědaví, jak srovnávání jeho řidičských výkonů dopadne.

Pro začátek nás šéf polygonu Jiří Patera seznamuje s testovací octavií. Auto, vyztužené trubkovým bezpečnostním rámem, vypadá jako okruhový speciál, navíc však prošpikovaný čidly, která snímají pohyby volantu, rychlost, šlapání na pedály a spoustu dalších věcí. Celý mostecký polygon je navíc pokrytý dalšími bateriemi čidel, jež chování auta proměřují zvenku. Zkrátka, nebude to jen "dojmologie“, získáme tvrdá data.

Střízlivé pokusy

Kolega usedá za volant, zatím ještě střízlivý, a zkouší projet slalom, brzdit na mokré desce simulující jízdu na ledě nebo vyhýbací manévr. Soukám se do úzké závodní sedačky vedle něj a zkouším kamerou filmovat jeho reakce: pohyby rukou na volantu, mimiku obličeje, naše rozhovory.

Zajímá mě, jestli se mi podaří rozptýlit jeho soustředěnou pozornost natolik, aby dělal chyby; ukazuje se, že ne. Odpovídá na půl úst, věnuje se řízení, a to ani neví, že nejsem sám, kdo se ho chystá nachytat.

Technici se mu dušují, že nebudou měřit rychlost projetí slalomu mezi kužely; jde prý jen o to, aby neshodil kužely. Samozřejmě však měří - a vše zaznamenává počítač.

Konečně vyrážíme na první disciplínu: máme co nejrychleji zastavit z 55kilometrové rychlosti, potom totéž udělat na "ledové“ ploše při 35 kilometrech, na ní pak provést vyhýbací manévr před kužely; první etapu zakončuje slalom. Kolega jako zkušený řidič nemá žádné problémy, jakmile oktávku dostane do ruky, zvládá vše s přehledem.

Přejíždíme na sousední svah, pokrytý stejně kluzkým materiálem - simulací ledu. Úkol zní: jet třicítkou, zabrzdit, pustit brzdu a vyhnout se překážce představované vodní bariérou. Ani tady nemáme vážnější problémy, takže po změření několika kol se přesouváme na "nejzábavnější“

disciplnínu, prubířský kámen každého řidiče.

Jedeme - opět třicítkou - po rovince, když se nám pod zadkem "utrhne zem“ - pohyblivá deska má za úkol simulovat smyk zadní nápravy. Auto se roztočí, řidič má co dělat, aby ho "na ledě“ srovnal před stěnou vody. Pravda, napoprvé se to nepodaří, ale stačí druhá jízda, a kolega bravurně točí volantem - má už tuhle školu smyku za sebou z dřívějška.

Vodka s džusem

Konečně máme za sebou "čisté“ jízdy a dostáváme se k tomu, proč jsme sem vážili cestu. Z batohu vytahuji půllitr vodky, k ní ananasový džus a chystám drink. Během dvaceti minut do sebe náš "pokusný králík“ kopne pět velkých panáků, tedy 2,5 decilitru čtyřicetiprocentního alkoholu.

Čekáme dalších dvacet minut a odjíždíme na testovací dráhu. Disciplíny pojedeme ve stejném pořadí jako ve střízlivém stavu, takže začínáme s brzděním na suchu. Od spálených pneumatik jde bílý dým. A co na to výpočetní technika? "Brzdí podstatně větší silou, ale pozdě - zareagoval až o šest metrů dále než za střízliva,“ komentuje to vrchní měřič Jiří Patera. Opakovaná měření - vždycky tři, kvůli vyloučení náhody - ukazují totéž.

Foukáme: 1,54 promile

Přijíždějí objednaní hosté: lékařka Drahoslava Krhounková a strážník mostecké městské policie Milan Galko. Doktorka měří naší "oběti“ tep a kontroluje zorničky, policista vytahuje přístroj na měření hladiny alkoholu.

Vtipkuji, že máme štěstí, že nejsme účastníky silničního provozu, protože nejezdíme po veřejných komunikacích, takže i když řidič nafouká napoprvé 0,9 promile, nemůže se nám nic stát. Hladina alkoholu se mi však zdá nízká. "Myslím, že je vystresovaný, a jeho organismus tak odbourává alkohol rychleji,“ říká lékařka a nutí šoféra, aby se po americkém vzoru prošel po rovné čáře.

I když se tomu směje, ani náhodou mu to nejde. Přesto mu nalévám dalšího velkého panáka, takže když za deset minut nasedá do auta, nafouká už 1,54 promile. Doktorka měří pulz: 132 tepů za minutu, což odpovídá běhu na čtyři kilometry. Normálně mívá tak 70 tepů.

"Všechno v pohodě!“

Odjíždíme na další kolečko. "Je mi fajn, v pohodě, hlavně mě baví jezdit rychle. Zkouším, kolik vytáhnu na téhle rovince, zatím to je 65. Jóóó, 72!,“ haleká v euforii můj kolega a chystá se projet zatáčku v této rychlosti "na ručku“ - zatažením ruční brzdy.

V tom mu však bráním a provokuji jej, aby předvedl, jak vystřihne slalom mezi kužely. Šlape na

plyn a řeže oblouky jedna báseň, jediný kužel padne pod kola. Skvělý výkon! "Jo, fakt si to dávám, je to super," raduje se stále opilejší řidič a čísla to potvrzují: zajel nejrychlejší čas ze všech měřených. Jak je to vůbec možné?

"Za střízliva je to klidný, mírný člověk, spíše introvert, jezdí maximálně rezervovaně. Alkohol mu odbourává strach a zábrany, stoupá sebevědomí, chce se předvést. Dokáže se vyhecovat, soustředí se na tuhle jedinou věc, navíc na trati, kterou už zná. Průšvih by ale byl, kdyby mu v běžném provozu někdo skočil do cesty, to by ho třeba vůbec nezaregistroval," vysvětluje paradox doktorka Krhounková.

Přestává se dařit

Teď už bude stále hůře. "Myslím, že to zvládám, jsem maximálně soustředěnej," tvrdí sice řidič, ale činy to nepotvrzují. Když se vyhýbá kuželům, špatně odhaduje vzdálenost a brzdí o pět metrů dříve, než je třeba.

Moc se nedaří ani úkol vyhýbat se vodní bariéře na kluzké šikmé ploše: začíná brzdit o dva, točit volantem o metr později než za střízliva, navíc mu "chcípá" motor - plete si pedály, spojku s brzdou. A to přitom jede o šest kilometrů v hodině pomaleji, než by měl -má strach, že auto nezvládne na „nebezpečném" povrchu.

"Projevuje se tlumící účinek alkoholu, zpomalují se zrakové vjemy kvůli poruše činnosti okohybných svalů," říká lékařka.

Jedeme na poslední test: zvládnutí smyku zadní nápravy. Je to už půldruhé hodiny, co kolega začal pít, a přestože je stále veselý, začíná mít problémy. "Při vystupování z auta už trochu vrávorá, neorientuje se v čase. Tep je stále na 120," říká lékařka.

Na první simulovaný smyk nedokáže nebohý tester vůbec zareagovat. Když jej jako spolujezdec začnu hecovat a řeknu mu, že zadek auta "ustřelí" doprava, podaří se mu smyk zvládnout. Má ohromnou radost, přestože další pokus končí opět fiaskem, najetím do vodní bariéry - začíná totiž brzdit o 12 metrů později než střízlivý.

Začíná dokonce "vyvádět" - je hrdý na to, že jako vzorný šofér zapíná v každé zatáčce blinkry, tvrdí, že jedeme slalom, a nevěří, že jej máme za sebou. Auto však pořád ovládá rutinními pohyby, a navíc se mu začíná líbit razantní projíždění zatáček.

Horší je, že přestává reagovat nejen na pokyny instruktora - předávané vysílačkou do auta - ale i na mě jako spolujezdce; odmítá třeba zpomalit. Pokus naštěstí končí.

Řízení jako hra?

Dopravní psycholožka Vlasta Rehnová, která pokus sledovala z videozáznamu, říká: "Na autodromu měl řidič kolem sebe bezpečný prostor, v provozu by evidentně ohrožoval ostatní.

Pravděpodobně by i vyjel mimo vozovku v nejbližší zatáčce. Ukázalo se, že kromě známých účinků alkoholu na koordinaci pohybů, odhad vzdálenosti, soustředění existuje ještě nebezpečnější vliv - odtažení od reality. Řízení se zdá být zábavnou hrou, odpadá sebekritičnost, zvyšuje se tolerance k riziku, bagatelizace chyb. Pokud jsou vůbec vnímány," říká psycholožka.

A fakt, že sebehodnocení nepatří k silným stránkám lidí ani bezprostředně po odeznění opice, potvrzuje řidičův pohled na své jízdní výkony: "Jel jsem pokaždé zhruba stejně."

"Všechno v pohodě!"

Odjíždíme na další kolečko. "Je mi fajn, v pohodě, hlavně mě baví jezdit rychle. Zkouším, kolik vytáhnu na téhle rovince, zatím to je 65. Jóóó, 72!," haleká v euforii můj kolega a chystá se projet zatáčku v této rychlosti "na ručku" - zatažením ruční brzdy.

V tom mu však bráním a provokuji jej, aby předvedl, jak vystřihne slalom mezi kužely. Šlape na plyn a řeže oblouky jedna báseň, jediný kužel padne pod kola. Skvělý výkon! "Jo, fakt si to dávám, je to super," raduje se stále opilejší řidič a čísla to potvrzují: zajel nejrychlejší čas ze všech měřených. Jak je to vůbec možné?

"Za střízliva je to klidný, mírný člověk, spíše introvert, jezdí maximálně rezervovaně. Alkohol mu odbourává strach a zábrany, stoupá sebevědomí, chce se předvést. Dokáže se vyhecovat, soustředí se na tuhle jedinou věc, navíc na trati, kterou už zná. Průšvih by ale byl, kdyby mu v běžném provozu někdo skočil do cesty, to by ho třeba vůbec nezaregistroval," vysvětluje paradox doktorka Krhounková.

___

- Video - řízení automobilu pod vlivem alkoholu (1,5 promile)